

Pestprotocol

Doel

Het VHL wil bereiken dat alle leerlingen zich in hun schooljaren veilig en erkend voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.

Pestgedrag komt helaas op elke school voor, ook op het Visser 't Hoofd Lyceum.

Pestgedrag grijpt diep in op het leven van iedere betrokkene. Het leven van de slachtoffers wordt nog jarenlang negatief beïnvloed door hun pestverleden. Uit onderzoek blijkt dat notoire pesters vier keer zoveel kans hebben om op een of andere manier in het criminele circuit terecht te komen.

Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, scheppen we een klimaat waarin iedereen de gelegenheid krijgt met plezier naar school te gaan. In het protocol staan regels en afspraken. Zodra zich ongewenste situaties voordoen, kunnen leerlingen en volwassenen elkaar hierop aanspreken.

Wat is pesten?

Pesten is het regelmatig uitoefenen van psychische of fysieke mishandeling door een leerling of een groep leerlingen van, meestal, een klasgenoot die niet of onvoldoende in staat is zich te verdedigen.

Signalen van pesterijen

Verbaal

Altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen, zogenaamde 'leuke' opmerkingen maken over het slachtoffer, opmerkingen maken over kleding en/of uiterlijk, beledigen, schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer, via chat of mail opmerkingen verspreiden.

Fysiek

Trekken, duwen, spugen, laten struikelen, afpakken, stelen, vernietigen, beschadigen, kapotmaken van bezittingen.

Intimidatie

Buiten school opwachten, achterna blijven lopen, doorgang versperren, naar het huis van het slachtoffer gaan, bedreigen.

Isolatie

Voortdurend duidelijk maken dat het slachtoffer niet gewenst is, doodzwijgen, negeren, buitensluiten.

Partijen bij het pestprobleem

De gepeste leerling

Elke leerling loopt het risico gepest te worden, maar sommige leerlingen hebben een grotere kans gepest te worden dan andere. Uiterlijke kenmerken kunnen aanleiding zijn gepest te worden, maar het heeft vaker te maken met vertoond gedrag, de wijze waarop gevoelens worden beleefd en de manier waarop die worden geuit. Leerlingen die gepest worden, hebben vaak andere interesses dan de meeste leeftijdsgenoten of ze doen dingen anders. Ze zijn goed in vakgebieden of juist niet. Veel leerlingen die gepest worden hebben een beperkte weerbaarheid. Ze zijn niet in staat daadwerkelijk actie te ondernemen tegen de pestkoppen en stralen dat ook uit. Vaak zijn ze angstig en onzeker in een groep en durven ze weinig of niets te zeggen, omdat ze bang zijn om uitgelachen te worden. Deze angst wordt versterkt door het pestgedrag waardoor er een vicieuze cirkel ontstaat. Gepeste leerlingen voelen zich vaak eenzaam; ze hebben in hun gepeste omgeving geen vrienden om op terug te vallen en kunnen soms beter met volwassenen opschieten dan met hun leeftijdgenoten.

De pester

Pestende leerlingen zijn vaak fysiek en/of verbaal de sterkste. Meisjes pesten in driekwart van de gevallen door middel van psychisch geweld (buitensluiten, roddelen) en voor de rest door middel van fysiek geweld. Bij jongens is het net andersom.

Pesters kunnen het zich permitteren zich agressief op te stellen en reageren dan ook met dreiging van geweld of de indirecte inzet van geweld. Ze lijken populair te zijn in een klas, maar dwingen hun populariteit in de groep af door te laten zien hoe sterk ze zijn en wat ze allemaal durven. Echte pesters hebben ook weinig empathisch vermogen.

Ook pesters hebben op de langere termijn last van hun pestgedrag. Door hun verkeerde en vooral beperkte sociale vaardigheden hebben ze vaak moeite om een vriendschap op te bouwen en te onderhouden op andere gronden dan die van macht en het delen van die macht.

Pestgedrag kan verschillende oorzaken hebben, bijvoorbeeld:

- een problematische thuissituatie
- voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen)
- voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt
- voortdurend met elkaar de competitie aan gaan
- een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt

De ouders

De ouders van de pester en van de gepeste leerling zullen altijd zoveel mogelijk actief betrokken moeten worden bij het oplossen van het probleem

De meelopers

Sommige leerlingen doen, uit angst of uit berekening, mee. Dit zijn de zogenaamde 'meelopers'. Het specifieke kenmerk van een meeloper is de grote angst om zelf in de slachtofferrol te raken. Maar het kan ook zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en op de populariteit van de pester mee willen liften.

De zwijgende middengroep

De meeste leerlingen zijn niet direct betrokken bij pesten in de actieve rol van pester.

Sommigen

hebben niet in de gaten dat de gepeste eronder lijdt, - zien het als geintjes, -; anderen houden enige afstand om er zelf niet in betrokken te worden. Om een einde te maken aan het gepest

kan een actievere rol van deze grote groep of het duidelijke stelling nemen een enorme steun voor de gepeste betekenen.

Preventie door de school/mentor

- Aan de basis ligt het naleven en het handhaven van de schoolregels zoals die in de schoolgids vermeld staan.
- De mentor speelt een belangrijke rol in het tot stand brengen van een veilig klassenklimaat vanaf de allereerste kennismaking.
- De mentor wordt geacht minstens één keer per maand aandacht te besteden aan pestproblematiek.
- De mentor heeft regelmatig contact over wat er gebeurt in de klas. Ook spreekt de mentor met de leerlingen af dat hij/zij ingelicht wordt wanneer er sprake is van pestgedrag in de klas.
- In het mentoruur komen structureel elk jaar, en daarnaast incidenteel wanneer daar behoefte aan is, de onderwerpen 'mijn plaats in de groep', veiligheid, aanpak van ruzies en pesten aan de orde. Verschillende werkvormen zijn daarbij denkbaar, zoals: spreekbeurten, rollenspelen, regels met elkaar afspreken over omgaan met elkaar en groepsopdrachten.
- In het mentoruur krijgt de klas door middel van het formuleren van positief gestelde regels (die de leerlingen zelf bedenken en ondertekenen) duidelijkheid over hoe de leerlingen met elkaar om willen gaan. *Bijvoorbeeld:*
 - *we luisteren naar elkaar*
 - *we laten elkaar uitspreken*
 - *we blijven van elkaar af*
 - *we blijven van elkaars spullen af*
 - *we lossen ruzies op door met elkaar te praten*
 - *als we vertellen dat iemand gepest wordt, is dat geen klikken.*
 - *iedereen kan zichzelf zijn*
 - *iedereen laat duidelijk merken dat hij/zij iets niet wil*
 - *als iemand duidelijk maakt dat hij/zij iets niet wil, dan stoppen we.*
 - *we houden ons aan de regels*
- Docenten en andere medewerkers van de school tonen positief voorbeeldgedrag. Er zal minder gepest worden in een klimaat waarin duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar acceptatie van verschillen wordt aangemoedigd, waar ruzies niet met geweld worden opgelost, maar uitgesproken, waar leerlingen gerespecteerd worden in hun eigenheid, waar agressief gedrag niet wordt getolereerd en waar docenten, onderwijs ondersteunend personeel en schoolleiding duidelijk stelling nemen tegen dergelijke gedragingen.
- Wanneer een docent het pesten opmerkt, meldt hij/zij dat aan de mentor(en) van de betreffende leerlingen.
- De mentor vermoedt dat er sprake is van onderhuids pesten. D.w.z., hij denkt dat er gepest wordt, maar kan er moeilijk de vinger op leggen. In zo'n geval stelt de mentor een algemeen probleem aan de orde om langs die weg bij het probleem in de klas te komen.

Plan van aanpak bij pestgedrag

Uitgangspunt

De mentor biedt altijd hulp aan de gepeste leerling en begeleidt de pester en de omstanders, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen.

Opgebouwde aanpak

Wanneer een leerling gepest wordt door een andere leerling, is het plan van aanpak als volgt:

Stap 1

- De gepeste leerling probeert er samen met de pester uit te komen.
- Hij geeft duidelijk aan wat hij vervelend vindt en dat het gepest moet ophouden.

Stap 2

- Op het moment dat de leerling er niet uitkomt (in feite het onderspit delft en verliezer of zondebok wordt) heeft deze het recht en de plicht het probleem aan de mentor voor te leggen.
- Als hij dat niet durft, doen zijn ouders dat of hij vraagt een klasgenoot.

Stap 3

- De mentor brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderend gesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken
- Afhankelijk van de ernst van de pesterij vermeldt de mentor dit in Magister bij de gepeste leerling en pester.
- De mentor zorgt er voor dat hij op de hoogte blijft van het verloop, eventueel door leerlingen uit de zwiigende middengroep in te schakelen.

Stap 4

- Bij herhaaldelijke ruzie/pestgedrag treden de volgende consequenties in werking voor de pester.
- Deze worden vermeld in Magister.
- Daarnaast is er begeleiding voor zowel de pester als de gepeste en aandacht voor de omstanders.

Consequenties voor de pester

Fase 1

- Door gesprek: bewustwording van de schade die hij/zij aan het gepeste kind toebrengt.
- Een schriftelijke opdracht zoals een opstel met uitleg over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem.
- Afspraken maken over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komt één maal per week (voor een afgesproken periode) in een kort gesprek met de mentor aan de orde.
- Nablijven (tot alle leerlingen naar huis vertrokken zijn).
- Ouders worden op de hoogte gebracht.

Fase 2

- Als voorgaande acties op niets uitlopen: een gesprek met de ouders. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. Dit gesprek met de ouders vindt plaats nadat de school alle activiteiten tot dan toe heeft vastgelegd en al het mogelijke heeft gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem.
- Overleg met de kernteamleider: schorsing voor één of meerdere dagen.

Fase 3

Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld van het IOC.

Fase 4

Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere klas te plaatsen, binnen de school.

Fase 5

In extreme gevallen kan een leerling permanent geschorst of verwijderd worden.

Begeleiding van de pester (door de mentor)

- Samen zoeken naar de reden van het ruzie maken/pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen).
- Laten inzien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste.
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft.
- Wijzen op de schoolregels: pesten is verboden in en om de school.
- leerling leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren.
- Excuses aan laten bieden.
- Zwijgende middenmoot mobiliseren om te helpen met beheersing.
- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders opstelt.

Begeleiding van de gepeste leerling (door de mentor)

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest.
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten.
- Uitleggen dat huilen of heel boos worden juist vaak een reactie is die een pester wil uitlokken.
- De leerling helpen om andere manieren te vinden waarop hij kan reageren.
- De zwijgende middenmoot mobiliseren als morele steun of als relativerende partij.
- De leerling laten inzien waarom een ander kind pest.
- Nagaan welke oplossing de leerling zelf graag wil en hoe die te bereiken is.
- Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders / handiger opstelt.

Begeleiding van de omstanders en de zwijgende middengroep (door de mentor)

Door gesprekken in de klas met de mentor (teamleider, leerlingbegeleider) wordt de zwijger zich er van bewust dat hij ook een rol speelt in de pesterijen en dat zijn gedrag mee kan helpen om een einde te maken aan het pestgedrag.

De mentor houdt zich via de klassenvertegenwoordigers of via een paar andere betrouwbare leerlingen regelmatig op de hoogte van het gedrag van zijn leerlingen binnen de klas/school.

Interne en externe begeleiding

Mocht blijken dat bovenstaande aanpak onvoldoende resultaat boekt, kan de school voor de desbetreffende leerling(en)/groep interne (ondersteuningsteam VHL) of externe begeleiding, zoals IOC en CJG inschakelen.